

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A megújuló energiák szerepe a középtávú vidékfejlesztésben

Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid
titkárságvezető

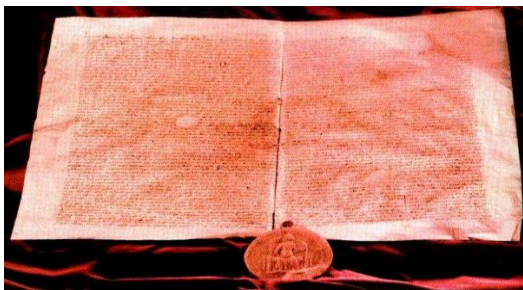
2011. április 28.

Vidékfejlesztés

Hazai adottságok – agrár adottságok

Hazánk területének jelentős része alkalmas mezőgazdasági termelésre. Természeti adottságai, a napfényes órák száma, a domborzati viszonyok, a kiváló termőképességű talajok a legtöbb Európában termelt kultúrnövény termesztését lehetővé teszi.

A kedvező adottságok kimagasló beltartalmú zöldség és gyümölcs előállítás feltételeit biztosítják.

Alapelvek I.

Olyan integrált vidékfejlesztési politikát kell folytatni, amely a mezőgazdasági és a nem mezőgazdasági tevékenységet folytató vidéki vállalkozások, valamint a közszolgáltatások együttes fejlesztésén keresztül **széles rétegeknek nyújt felemelkedési lehetőséget.**

Alapelvek II.

A termőföld nem ipari értelemben vett termelési eszköz, amelynek használatára ugyanazok az eszköz-hatékonysági szabályok vonatkoznak. A termőföld, a vízzel együtt, a földi lét alapja, amely nem pótolható és mással nem helyettesíthető!

A vidék nem az agráripari tevékenység telephelye! A vidék az ott élő emberek által felügyelt és fenntartott ökoszisztéma!

A falu nem középkori csökevény, amelyet meg kell szüntetni! A magyar falvak a nemzetgazdaság részei, egyben kulturális és hagyományhordozó mikroközösségek!

Dilemmák

Mi illik bele a stratégiai célokba?

- **Bioetanol?**
- **Biodízel?**
- **Szilárd, magas szárazanyag tartalmú biomassza?**
- **Biogáz?**

Bioetanol

- A legnagyobb ellentmondásokat hordozó energiaforma.
- Élelmiszer és takarmány előállítására alkalmas területeket köt le.
- Élelmiszerár-felhajtó hatása bizonyos. A gabonafélék közül nálunk erre a legalkalmasabb növény a kukorica. Nagy kapacitás létesítése kiköveteli a nem kívánatos monokultúrát. Az éves szükségletek tárolása költségigényes.

Bioetanol

- Területre vetített munkahelyteremtő képessége elhanyagolható, viszont a környezetterhelése annál jelentősebb. Előállítására a bekeverési kvóta mértékéig indokolható. Helyi forgalmazásra ill. bekeverésre mindaddig alkalmas lehet, míg szubvencionált az előállítás, illetve rövidtávú társadalom-politikai célokat szolgál.
- Távlatosan, mint energiaforrás, nem fenntartható.
- A társadalom egy része már most sem tartja elfogadhatónak a gabonafélék üzemanyagá alakítását.
- De lehetnek egyéb gazdasági szempontok...

Biodízel

- Valamivel kedvezőbb megítélés alá esik.
- Társadalmi kockázata is kisebb, mivel észterezés előtt visszafordítható az élelmiszer irányába.
- Csakúgy, mint az etanolt, ezt is a helyi felhasználás irányába kell terelni. Szerepe lehet a mezőgazdasági erőgépek üzemeltetésében vagy a helyi tömegközlekedésben.
- Szóba jöhető növényeink a repce és a napraforgó, amelyek biztonságos hazai termesztése területileg korlátozott.
- Az ország energiagondjainak megoldásában jelentős szerepet nem játszhat.

Szilárd, magas szárazanyag tartalmú biomassza

- Hőenergetikai célú hasznosítása látszólag kézenfekvő, lényegében **az országban bárhol megvalósítható program** lehetne. Több mint kétséges azonban, hogy ez a gondolkodás társadalmilag hasznos legyen.
- Különbséget kell tennünk a **mezőgazdasági és erdészeti melléktermékek**, és az energetikai haszonvételi szándékkal **termesztett növények** között.
- A kép még ekkor sem válik egyértelművé, mert a **fás- és lágyszárú melléktermékek között is különbséget kell tenni**. A fásszárúak hőenergiává alakítása lényegesen kevesebb vitát vált ki, mint pl. a szalmáé. Az előbbiek felhasználása **annak a rétegnek teremt munka lehetőséget, amelyik szociálisan is a legrászorultabb**.
- Az energetikai célú növények termesztésével kapcsolatban nem alaptalanul vetődik fel a kérdés, hogy élelmiszer előállítására is alkalmas szántót szabad-e erre a célra használnunk?

Szilárd, magas szárazanyag tartalmú biomassza

- Véleményünk szerint **általában nem szabad**, viszont adódhatnak olyan **szociális és egyéb helyzetek**, amikor ideiglenes jelleggel, a „vissza-szántósítás” lehetőségét is mérlegelve, a **szükségesség mértékéig meg kell tenni**.

Biogáz

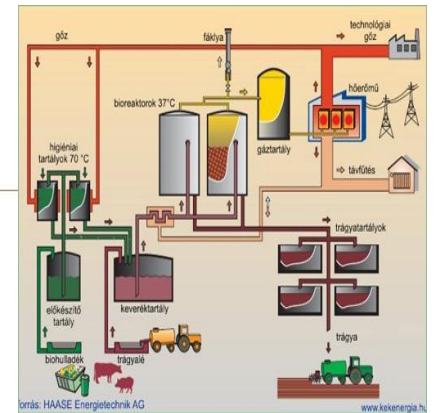
- A bioenergia féleségek közül a vidékfejlesztési **stratégiai célok elérését a legjobban szolgáló** forma.
- A biogáz-termelés egyaránt kielégíti az **ökonómiai**, az **ökológiai**, és a **szociális szempontokat!**
- Lehetséges alapanyagok: lágyszárú mezőgazdasági melléktermék, kommunális melléktermék, szennyvíziszap, trágya
- Olyan szerves anyagból nyer ki energiát, amely „eltüntetése” pénzbe kerül, ill. környezetvédelmi problémát jelent.
- A visszamaradó szerves zagy mezőgazdasági területre történő kijuttatásával **megvalósul** a tápanyag körforgása, a **termőföld termőképességének fenntartása**, amellyel biztosíthatók a hosszú távú vidéki élet alapjai.
- Tisztítást követően **szállítható, tárolható** (gáztároló kapacitás többcélú kihasználása).

Biogáz

- Hasznosítási területek: PB-gáz helyett, járművek, illetve robbanómotor meghajtása
- Hármasszoros hasznvétele (**hőenergia, villamos-energia és trágya**) kiemelt jelentőségű lehet a vidék gazdaságában. A nagyvárosok kommunális szerves anyagát leszámítva, az alapanyag szállítás költségérzékenysége miatt „igényli” a **decentralizációt**.
- A biogáz gázmotorral **villamos-energiává és hővé alakítható** (arány: 1/3:2/3). A megtermelt hő helyben hasznosítható (állattartó telep, kertészet, feldolgozó- és hűtőipar).
- A mezőgazdasági termelők, gazdálkodók **pótlólagos árbevételhez** jutnak. Ez különösen ráfér az állattenyésztő ágazatokra.
- A térségben, a **piacinál olcsóbban előállított energia** valószínűleg előmozdítja az olyan irányú termékszerkezet-váltást, amely **alkalmas a hozzáadott érték növelésére**.
- Jelentős **multiplikátor hatása** lehet.

Biogáz

A vidéki felemelkedés egyik kitörési pontja lehet

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Vízió

A bioenergia szerepe

- Bármely bioenergia féleségről beszélünk, a vidékpolitikai célok megvalósítását a **decentralizált telepítés** segíti elő.
- Az előadás ugyan a bioenergiáról és annak a vidék felemelkedésére gyakorolt hatásáról van szó, nem gondoljuk, hogy csak ettől megoldódnak a magyar falvak problémái. Viszont a vidék még meglévő erőforrása, a **biomassza ésszerű hasznosításával megteremthetők a felemelkedés alapjai.**

Főbb irányok

- **Vidéki életminőség javítása**
- **Munkahelyteremtés**
- **Tájfenntartás**
- **Helyi közszolgáltatások megteremtése**
- **Eljárások egyszerűsítése, pályázati rendszer felülvizsgálata**
- **Integrált és fenntartható projektek meghirdetése**

Célok

Ha a nyújtható támogatások időben a megfelelő helyekre kerülnek, akkor hosszú távon reálissá válhat, hogy az agrár és nem agrár célú fejlesztések összehangolásával, a vidék integrált fejlesztésével meg tudjuk őrizni talajainkat, vizeinket, a tájat, benne a közösségben élő, sajátos kultúráját és hagyományait megőrző, ápoló – de leginkább használó – emberrel.

Ezzel visszaadjuk a vidéki élet értelmét, vonzerejét – mert a vidékfejlesztésnek mégis csak ez a legfőbb célja!

NEMZETI VIDÉKSTRATÉGIA 2020

Nemzeti Vidékstratégia 2020

Vidékpolitikai általános stratégiai célok

- A vidéki munkahelyek megőrzése, gyarapítása
- A vidéki népesség megtartása, a demográfiai egyensúly helyreállítása
- Az agrár- és élelmiszergazdaság versenyképességének növelése
- Az élelmezés- és élelmiszerbiztonság szavatolása, a kiszolgáltatottság csökkentése
- A természeti értékek és erőforrások védelme, a környezetbiztonság növelése
- **Helyi erőforrásokra és rendszerekre is támaszkodó energiaellátás, energiabiztonság, a kiszolgáltatottság csökkentése**
- A vidéki életminőség javítása, a vidéki gazdaság több lábra állítása
- A város és vidéke szoros kapcsolatának helyreállítása

Nemzeti Vidékstratégia 2020

Vidékpolitikai stratégiai célok

- A mezőgazdasági foglalkoztatás növelése az élőmunka-igényes ágazatok (kertészet, állattenyésztés) területén, a kis és közepes méretű családi gazdaságok támogatása
- A mezőgazdasághoz kötődő jóléti- és turisztikai szolgáltatások fejlesztése
- A helyi szükségletek kielégítésére épülő, alapvetően foglalkoztatási céllal bíró szociális gazdaság támogatása
- A szociális földprogram megvalósítási feltételeinek biztosítása
- A közfoglalkoztatások szükségszerű erősítése
- Térségi élelmiszergazdaság létrehozása
- **A megújuló energiaforrások helyi kihasználása, biomassa/ agrárenergetikai program**

Nemzeti Vidékstratégia

A helyi gazdaság és társadalom megerősítése és a hálózati gazdaság kialakításának elérése kulcskérdés.

Célkitűzések:

- Helyi, térségi autonóm energiatermelési és ellátási rendszerek kiépítése a helyi alapanyagokra, adottságokra alapozva.
- Foglalkoztatás, munkahelyteremtés az energiatermeléshez kapcsolódva.

Olyan komplex térségi, kistérségi rendszerekre van szükség, ahol az alapanyag-termelés, melléktermékének és hulladékának energetikai célú hasznosítása párosulhat a hozzáadott érték növelésével és lehetőség szerint a térségben történő felhasználásával.

Energiaellátási programok kapcsolódása más ágazati célokhoz

A helyi adottságoknak legmegfelelőbb energiatermelést össze kell kapcsolni más ágazati célokkal:

- közfoglalkoztatás
- szociális ellátás – fűtéstámogatás
- zöldgazdaság-fejlesztés
- szociális szervezetek
- külterületi mezőgazdasági utak, csatornarendszerek, karbantartása, fejlesztése

Biomassán alapuló közfoglalkoztatási program

- Az önkormányzati tulajdonban lévő **mezőgazdasági utak** mellett parlagon heverő földek és a vasútvonalak, vízfolyások környéki, áramvezetékek alatti területek sok helyen elbokrosodtak, beerdősültek.
- E területek rendbe vételéből és egyéb biomassza forrásokból rövid távon keletkezhet olyan fűtőanyag, amely helyi szinten felhasználható **szociális igények kielégítésére, önkormányzati intézmények fűtésére és energiatermelésre.**
- Olyan **közfoglalkoztatási program szervezhető** e területek és utak rendbetételére, amely **több ágazati és stratégiai célt szolgáló, értékteremtő munkát** valósít meg.

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**
